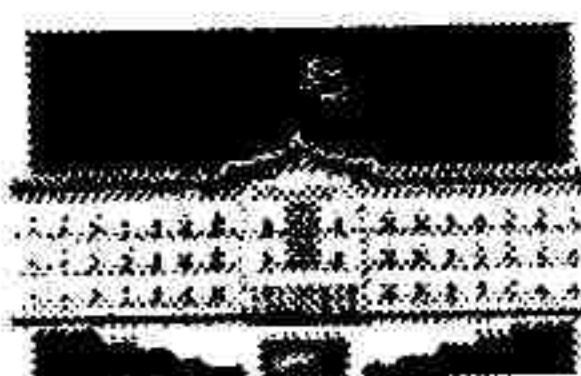
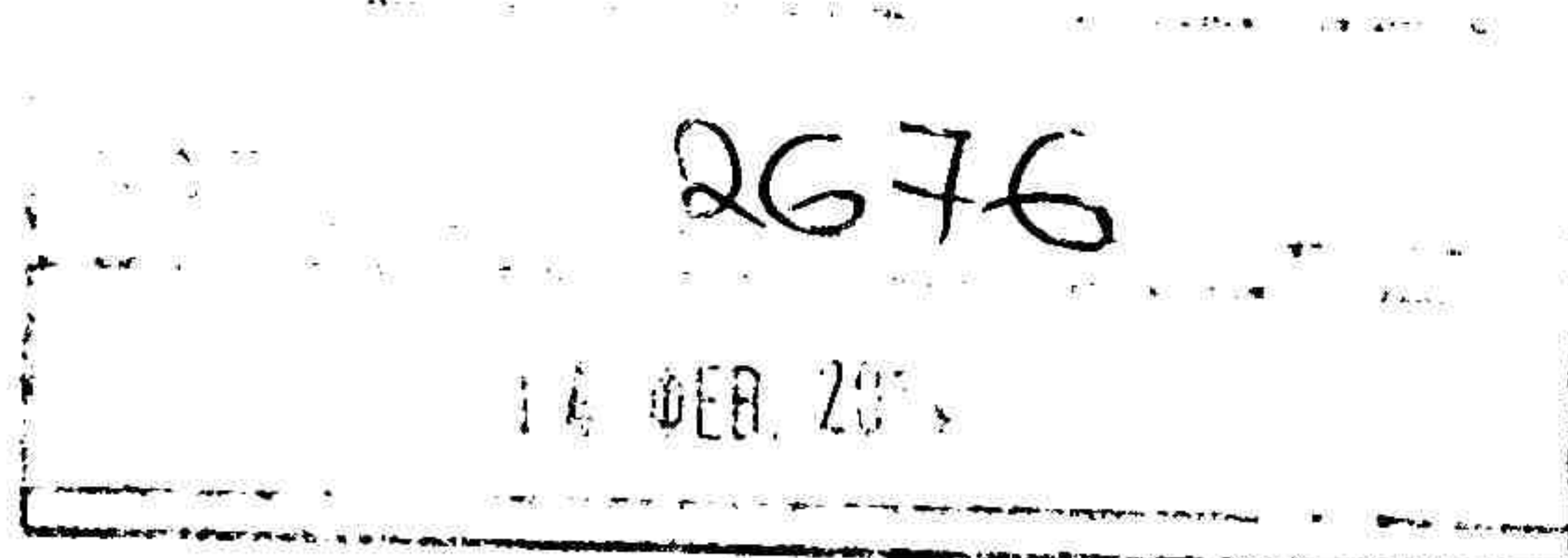

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΙ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

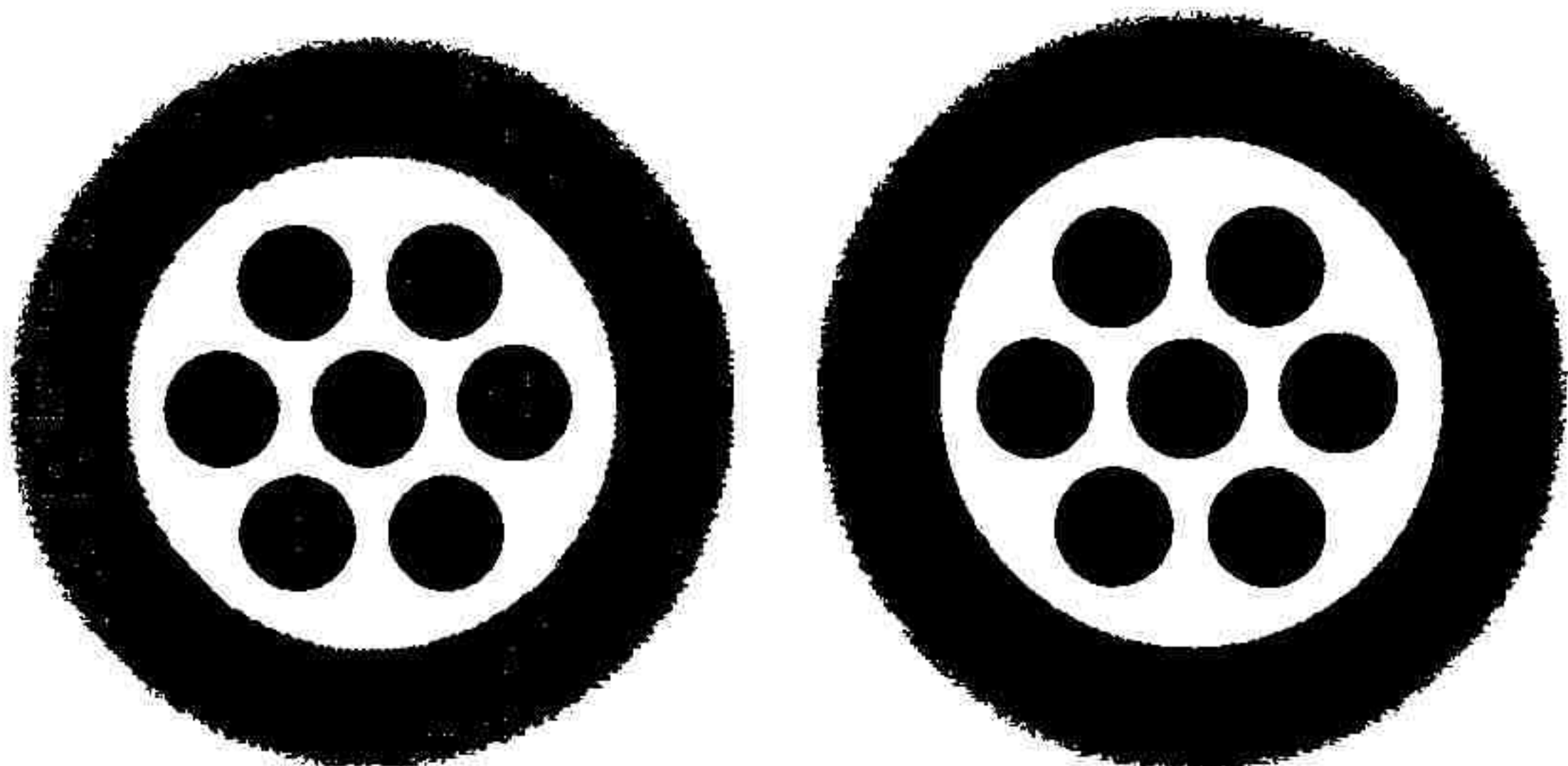

ΑΝΑΦΟΡΑ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΥΓΕΙΑΣ
ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Σχετικά με ηλεκτρονική επιστολή που έλαβα από την Πανελλαδική Φιλοζωική και Περιβαλλοντική Ομοσπονδία με θέμα την αξιοποίηση ζώων σε εναλλακτικής μορφής θεραπεία.

Ο Αναφέρων Βουλευτής,

Νικόλαος Ι. Νικολόπουλος

🌐 www.pfpo.gr
🌐 <https://www.facebook.com/pfpomospondia>
✉ pfpomospondia@gmail.com

Προς
Υπουργό Υγείας
Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής

Βουλευτές – Μέλη της Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων

Αρ. Πρωτ.0391/31.1.14
Αθήνα 31.01.2014

Θέμα: Αξιοποίηση ζώων σε εναλλακτικής μορφής θεραπεία

Αξιότιμοι κύριοι Υπουργοί,

Όπως γνωρίζετε, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προσπάθησε να εισάγει στη χώρα μας την χρήση ζώων για θεραπευτικούς σκοπούς, μέσα σε νομοσχέδιο του ΥΠΑΤ, με μια απαράδεκτη τροποποιητική διάταξη (σε συνδυασμό – **αν είναι ποτέ δυνατόν** – με τις παραστάσεις με ζώα), την οποία όμως, μετά από έντονες διαμαρτυρίες βουλευτών και φιλοζωικών οργανώσεων της Ελλάδας και του εξωτερικού, αναγκάστηκε να αποσύρει, και να παραπέμψει μέσω δήλωσής του στο αρμόδιο Υπουργείο Υγείας.

Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα η τροπολογία αυτή, περνάει ως άρθρο σε νομοσχέδιο του Υπουργείου Υγείας, χωρίς να έχετε διαβουλευθεί με τις φιλοζωικές οργανώσεις της χώρας, αλλά και αρμόδιους φορείς επί του θέματος.

Θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι οι φιλοζωικές οργανώσεις δεν είναι αρνητικές στην θεραπευτική χρήση ζώων, αντιθέτως είναι **υπερ**, αλλά θα μας βρείτε **εντελώς αντίθετους στην προχειρότητα** με την οποία αντιμετωπίστηκε το θέμα τόσο από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης όσο και στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Υγείας.

Το **pet therapy**, όπως λέει και η λέξη, αφορά την χρήση **κατοικίδιων** ζώων σε εναλλακτικής μορφής θεραπείες, η οποία στο εξωτερικό είναι αρκετά διαδεδομένη. Τα ζώα που κατά κύριο λόγο αξιοποιούνται είναι ζώα συντροφιάς, όπως ο **σκύλος**, η **γάτα**, το **κουνέλι** και το **άλογο**.

Η χρήση αγρίων ειδών, όπως για παράδειγμα τα **δελφίνια**, είναι εξαιρετικά αμφιλεγόμενη και αμφισβητείται από πολλούς επιστήμονες, τόσο ως προς την αποτελεσματικότητα όσο και ως προς την **επικινδυνότητά** της.

Το **pet therapy**, ετοιμάζεται να εισαχθεί και στην Ελλάδα, αν και, κατά την άποψή μας, η χώρα μας βρίσκεται σε ένα μεταίχμιο φιλοζωίας και **δεν είναι ακόμη έτοιμη**

για κάτι τέτοιο. Εν τούτοις, σας στέλνουμε αυτή την επιστολή με σκοπό να σας ενημερώσουμε για τις απόψεις μας.

Το pet therapy (θεραπεία ασθενών ανθρώπων με την βοηθητική χρησιμοποίηση ζώων) προσφέρει δύο ειδών υπηρεσίες:

1. Animal Assisted Activities (AAA): Υπηρεσίες σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως:

- Διάσωση (εύρεση και διάσωση ανθρώπων, μετά από μετά από σεισμούς, χιονοστιβάδες, ναυάγια κλπ)
- Ανίχνευση (εντοπισμός υλικών όπως βόμβες, ναρκωτικά κλπ), και
- Εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες (τυφλοί, κωφοί, άνθρωποι με κινητικά προβλήματα κλπ).

Τα ζώα που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις δραστηριότητες (κυρίως σκύλοι) επιλέγονται από συγκεκριμένες φυλές (ράτσες), έτσι ώστε να διαθέτουν κάποιες ιδιότητες που θα τους βοηθήσουν να φέρουν σε πέρας το έργο τους με επιτυχία. Χρειάζονται ειδική εκπαίδευση, και ανήκουν είτε σε ιδιώτες είτε σε οργανισμούς.

2. Animal Assisted Therapy (AAT): Θεραπευτική συντροφιά ή θεραπευτική επαφή.

Τα ζώα που προσφέρουν θεραπευτική συντροφιά είναι κατοικίδια (domesticated και κατά πλειοψηφίαν **pets**), δεν ανήκουν απαραίτητως σε κάποια συγκεκριμένη φυλή, θα πρέπει όμως να διακρίνονται για την ήπια ιδιοσυγκρασία τους και την φιλική τους προς τον άνθρωπο συμπεριφορά. Η εκπαίδευσή τους δεν είναι επίπονη, και η επιλογή τους γίνεται με βάση την καλή φυσική υγεία, τον ισορροπημένο χαρακτήρα, την πλήρη κοινωνικοποίηση, και την άριστη προσαρμοστική ικανότητα σε μεταβλητές συνθήκες. Τα ζώα αυτά μπορεί να ανήκουν επίσης είτε σε φυσικά πρόσωπα είτε σε ομάδες προσώπων και δημόσιους φορείς.

Ανάλυση αξιοποίησης ζώων θεραπείας:

A. Κατά την Θεραπευτική Ιππασία, οι θεραπευτές (φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές και λογοθεραπευτές) χρησιμοποιούν, την κίνηση του αλόγου ως θεραπευτικό μέσο για την αντιμετώπιση διαταραχών, λειτουργικών περιορισμών και αναπηριών σε άτομα με νευρομυοσκελετικές δυσλειτουργίες, όπως είναι τα άτομα με εγκεφαλική παράλυση. Όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό από την παραπάνω διατύπωση, η θεραπευτική ιππασία γίνεται **μόνο** στον χώρο στον οποίο διαβιώνουν τα άλογα και όχι σε κάποιον άλλο χώρο (π.χ. μέσα στα νοσοκομεία). Οι ασθενείς επισκέπτονται τα άλογα στον χώρο τους, και σε **άμεση επίβλεψη, καθοδήγηση και συνεργασία** με τους θεραπευτές, προχωρούν σε αυτή την εναλλακτική θεραπεία. Από τις επιστημονικές έρευνες προκύπτει ότι η θεραπευτική ιππασία μπορεί να αποδώσει θεραπευτικά οφέλη στις παρακάτω παθολογικές καταστάσεις:

Εγκεφαλική παράλυση, σκλήρυνση κατά πλάκας, αναπτυξιακές διαταραχές, κακώσεις του νωτιαίου μυελού, σύνδρομο Down, και αγγειακά εγκεφαλικά επεισόδια.

B. Ζώα θεραπευτικής επαφής, είναι ευρέως διαδεδομένη στο εξωτερικό, και αξιοποιούνται σε χώρους φυλακών, γηροκομείων, ψυχιατρείων, νοσοκομείων αλλά και σε ιατρεία διαχείρισης πόνου.

Η αμφιλεγόμενη και επικίνδυνη δελφινοθεραπεία (Dolphin Assisted Therapy)

Υποτίθεται ότι η μέθοδος βασίζεται στο ερέθισμα υπερήχων που εκπέμπει το σόναρ των δελφινιών, για την αντιμετώπιση νευρολογικών και άλλων παθήσεων και ασθενειών, από την κατάθλιψη έως τον αυτισμό.

Οι έρευνες σχετικά με την **δελφινοθεραπεία** άρχισαν την δεκαετία του 1950 (Dr. John Lilly), και συνεχίστηκαν κατά την δεκαετία του 1970 και 80 από την ερευνητική ομάδα της Dr Ludmila Lukina.

Ειδικοί από το κέντρο ερευνών για τον αυτισμό του πανεπιστημίου του **Cambridge**, επισημαίνουν ωστόσο ότι δεν υπάρχει καμία αξιόπιστη έρευνα που να τεκμηριώνει την αποτελεσματικότητά της μεθόδου, και συστήνουν στους ασθενείς τους να είναι ιδιαίτερα επιφυλακτικοί ως προς αυτή.

Η ίδια η ιδρύτρια της δελφινοθεραπείας, Dr Betsy Smith, σήμερα τάσσεται κατά της μεθόδου της λέγοντας ότι: *Στο επίκεντρο όλων αυτών των προγραμμάτων θεραπείας είναι η εκμετάλλευση ευάλωτων ατόμων και ευάλωτων δελφινιών.*

Η δελφινοθεραπεία θα πρέπει να εξαιρεθεί εντελώς από την σκέψη εφαρμογής της στην χώρα μας, δεδομένου ότι τα ζώα αυτά (είτε έχουν συλληφθεί από την θάλασσα, είτε έχουν γεννηθεί στην αιχμαλωσία) **δεν είναι σε καμία περίπτωση κατοικίδια** αλλά παραμένουν πάντοτε **ζώα άγρια**, τα οποία εκτός από μεγάλο στρες, λόγω του εξαναγκασμού τους σε αλληλεπίδραση με τους ανθρώπους κατά παραγγελία και χωρίς δυνατότητα επιλογής, ενδέχεται να παρουσιάσουν και απρόβλεπτη συμπεριφορά.

Δεν είναι λίγες οι φορές, κατά τις οποίες δελφίνια θαλασσιών πάρκων παρουσίασαν διαταραγμένη και επιθετική συμπεριφορά, και θα πρέπει να λάβετε υπόψη σας ότι έχουν αναφερθεί πάμπολλα ατυχήματα σε παρόμοιες εγκαταστάσεις στο εξωτερικό, από **δαγκώματα και φτάνουν μέχρι σοβαρά κατάγματα και θλάσεις εσωτερικών οργάνων.**

Η δε κάκωση, την οποία υφίστανται τα ίδια τα ζώα, περιγράφεται από την παγκοσμίου κύρους νευροεπιστήμονα του πανεπιστημίου Emory, Lori Marino, με δύο λόγια, ως εξής: *"Καταλαβαίνω γιατί οι απελπισμένοι άνθρωποι συνεχίζουν να καταφεύγουν σε προγράμματα δελφινοθεραπείας, αναζητώντας γιατρεία. Το πιο θλιβερό σε όλη αυτήν την ιστορία όμως είναι ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν θα μπορέσουν να καταλάβουν ποτέ ότι τα δελφίνια στα οποία αναζητούν παρηγοριά, είναι τόσο άρρωστα ψυχολογικά και σωματικά, όσο τουλάχιστον και αυτοί οι ίδιοι".* (Lori Marino, *Dolphins are not healers*, Ιούνιος 2013).

Συνοπτικά, η δελφινοθεραπεία, εκτός από το ότι είναι εξαιρετικά δαπανηρή συγκριτικά με τις άλλες ΑΑΤ, θεωρείται σήμερα μια θεραπευτική μέθοδος αμφιβόλου αποτελεσματικότητας και επικίνδυνη, η οποία αν και έχει ακόμα ορισμένους υποστηρικτές, παρουσιάζει τρία πολύ σημαντικά αρνητικά σημεία:

- Δεν έχει αποδειχτεί ότι είναι κάτι περισσότερο από **placebo**
- Ενέχει κινδύνους για την υγεία των ασθενών και των δελφινιών (τραυματισμοί, επιθετικότητα των δελφινιών, μετάδοση ασθενειών από τα δελφίνια στους ανθρώπους και αντιστρόφως) και
- Προϋποθέτει αιχμαλωσία και εξαναγκασμό, άρα κακοποίηση για τα δελφίνια, και κατά συνέπεια δεν συνάδει με την ευζωία τους.

Τέλος, και πριν το Υπουργείο Υγείας προχωρήσει σε κάθε ρύθμιση σχετική με αυτό το θέμα, θα πρέπει η **Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής** του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων να έχει επιληφθεί του θέματος, καθορίζοντας **όρους ευζωίας, κατοχής και διαχείρισης των ζώων** που θα μετέχουν σε τέτοια προγράμματα, όπως για παράδειγμα:

- Πως εκπαιδεύονται τα ζώα θεραπείας και ποιος καθορίζει αν το επίπεδο εκπαίδευσής τους είναι επαρκές και ικανό ώστε να μην προξενήσει πρόβλημα στον ασθενή.
- Πως (με ποιες διαδικασίες και με τι κριτήρια) πιστοποιούνται οι χειριστές ζώων βοήθειας
- Σε τι περιβάλλον ζουν τα ζώα, πως ορίζονται οι συνθήκες ευζωίας τους και από ποιες υπηρεσίες ελέγχονται και τέλος
- Τι γίνονται τα ζώα μετά την "συνταξιοδότησή τους" λόγω ηλικίας ή προβλήματος υγείας (π.χ. σκύλοι οδηγοί τυφλών, σκύλοι ανιχνευτές, διάσωσης και άλογα)

Δεδομένου ότι η θεσμοθέτηση θεραπευτικών προγραμμάτων με τη χρήση ζώων συμπεριλαμβάνει δύο πάρα πολύ ευαίσθητες και ευάλωτες ομάδες εμπύχων - τους ασθενείς και τις οικογένειές τους και τα ίδια τα ζώα - και άρα δεν μπορεί να διακατέχεται από **προχειρότητα**, και προκειμένου να αναλυθούν όλα όσα προαναφέρθηκαν παραπάνω ώστε να ληφθούν οι σωστές αποφάσεις, που θα εξασφαλίζουν το **πραγματικό όφελος των ασθενών, αλλά και την ευζωία των ζώων** που θα χρησιμοποιηθούν στα προγράμματα αυτά, ζητούμε να οριστεί συνάντηση με το Υπουργείο σας, την Ομοσπονδία μας και τους επιστημονικούς συνεργάτες της, μαζί και με άτομα ή οργανώσεις που ασχολούνται ήδη στην Ελλάδα, με την χρήση ζώων σε θεραπευτικά προγράμματα (θεραπευτική ιππασία, θεραπευτική επαφή με σκύλους, κλπ).

Επιλεκτικές αναφορές για την δελφινοθεραπεία

•Lori Marino, Dolphins are not healers: <http://aeon.co/magazine/nature-and-cosmos/lori-marino-dolphins-are-not-healers/>

•Research Autism, Dolphin Therapy and Autism:http://researchautism.net/autism_treatments_therapies_intervention.ihtml?ra=64

•Whale and Dolphin Conservation, Can you put your faith in DAT?: http://www.wdcs.org/submissions_bin/datreport.pdf

•Whale and Dolphin Conservation, The case against Dolphin Assisted Therapy: <http://us.whales.org/issues/case-against-dolphin-assisted-therapy>

•Dolphin assisted therapy - Quackery at its finest: <http://digitaljournal.com/article/353952#ixzz2ro6YqoJR>

Με εκτίμηση,

Για την

Πανελλαδική Φιλοζωική και Περιβαλλοντική Ομοσπονδία (50 σωματεία) & Πανελλαδική Συντονιστική Επιτροπή 115 Ζωοφιλικών Σωματείων

Η Πρόεδρος
Αναστασία Μπομπολάκη

Η Αντιπρόεδρος
Μαρίζα Χριστοδούλου

Η Γραμματέας
Μαρία Χουστουλάκη